

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

АНАТОМІЯ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН

спеціальність	211 – Ветеринарна медицина	обов'язковість дисципліни	Обов'язкова
освітня програма	ветеринарна медицина	факультет	ветеринарної медицини
освітній рівень	не обмежено	кафедра	нормальної та патологічної морфології

ВИКЛАДАЧІ

Фесенко Ірина Анатоліївна

Вища освіта – спеціальність ветеринарна медицина
 Науковий ступінь - кандидат ветеринарних наук за спеціальністю 16.00.02 – патологія, онкологія і морфологія тварин
 Вчене звання
 Досвід роботи – 14 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка 7 методичних розробок;
- досвід наукової роботи 14 років;
- учасниця наукових і методичних конференцій

телефон	0990916095	електронна пошта	felis.silvestris.irina@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	----------------------------------	-----------------------	--------

Загребіна Вікторія Вікторівна

Вища освіта – магістр за спеціальністю “Ветеринарна медицина”,

Кваліфікація - лікар ветеринарної медицини з лабораторної діагностики

Асистент кафедри нормальної та патологічної морфології ДБТУ

телефон

0688815268

електронна
пошта

zagrebina.viktoria.2016
@gmail.com

дистанційна
підтримка

Moodle

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування теоретичного і практичного уявлення про закономірності будови організму, а також вивчення форми і будови органів та систем органів всього організму тварин в тісному взаємозв'язку з умовами існування, з функціями органів, які вони виконують, під впливом зовнішніх факторів і внутрішнього середовища.
Формат	лекції, лабораторні заняття, самостійна робота, індивідуальне науково-дослідне завдання для студентів з наступним контролем викладача, написання тестів змістових модулів, письмова контрольна робота або усне опитування
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none">• здатність уявляти загальні закономірності і особливості будови органів, систем і апаратів органів, тварин, їх видові особливості у свійських тварин (ЗК1, ЗК2, СК1, СК2, СК3, ПРН1, ПРН2, ПРН3) / індивідуальні лабораторні заняття, написання тестів, залік.• здатність характеризувати не тільки особливості будови конкретного органу, але і його морфо-функціональний взаємозв'язок з різними системами організму тварин (ЗК1, ЗК2, СК1, СК2, СК3, ПРН1, ПРН3) / індивідуальні лабораторні заняття, написання тестів, залік.• здатність розуміти загальні закономірності і особливості макроскопічної будови організму різних класів і видів тварин за дії біотичних і абіотичних факторів (ЗК1, ЗК2, ЗК3, СК1, СК2, СК3, ПРН1, ПРН2, ПРН17) / індивідуальні лабораторні заняття, написання тестів, залік.• уміти аналізувати інформацію стосовно функцій, будови, видових особливостей органів, систем і апаратів організму свійських тварин, аналізувати завдання і досягнення у розв'язанні практичних питань тваринництва

(ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК7, СК1, СК2, СК3, СК19, ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН17) / **індивідуальні лабораторні заняття, написання тестів, залік.**

- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, пошуку, обробки інформації з різних джерел (ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК7, СК1, СК2, СК3, СК19, ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН17) / **індивідуальні лабораторні заняття, написання тестів, залік.**

Обсяг і форми контролю

13 кредитів ECTS (390 годин): 46 годин лекції, 158 години лабораторно-практичні заняття; 112 години самостійних занять, модульний контроль (4 модулі); 30 годин навчальна практика «Топографічна анатомія». Підсумковий контроль – 1 і 2 семестри недиференційований залік, 3 семестр іспит. Диференційований залік з практики.

Вимоги викладача

вчасне виконання завдань, активність на заняттях, робота з індивідуальними творчими завданнями, написання тестів змістових модулів

Умови зарахування

«вільне зарахування»

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетентності

1. ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, пошуку, оброблення інформації з різних джерел.
2. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
3. ЗК3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
4. ЗК7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
5. СК1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
6. СК2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності.

Програмні результати навчання

1. ПРН1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
2. ПРН2. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
3. ПРН3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
4. ПРН17. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

- 7. СК3. Здатність дотримуватись правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності
- 8. СК19 Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

1 курс. 1 семестр

Модуль 1.

Соматична група систем

Лекція 1 (Л1)	Вступ в анатомію. Основні морфологічні поняття	Лабораторне заняття ЛЗ 1	Загальна анатомія. Головні закономірності будови скелета. Грудні хребці.	Самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> 1. Препарування кісток хребта. 2. Препарування кісток грудної клітки. 3. Препарування кісток кінцівок 4. Препарування кісток черепа 5. Препарування суглобів осьового скелета. 6. Препарування суглобів периферичного скелета. 7. Вивчити будову і топографію фасцій. 8. Виготовити учбові анатомічні препарати з м'язової системи: м'язи голови, шиї, холки, спини, поперека, грудної і черевної стінок, а також кінцівок собаки. 9. Визначити потоки волосся різних ділянок тіла.
Л2	Загальна остеологія. Характеристика Скелета. Осьовий скелет.	ЛЗ 2	Вісцеральні кістки. Грудна клітка		
		ЛЗ 3	Шийний відділ хребта.		
		ЛЗ 4	Поперековий, крижовий та хвостовий відділи хребта.		
		ЛЗ 5	Череп, поділ його на відділи. Зовнішня будова черепа.		
		ЛЗ 6	Внутрішня будова носо-мозкового відділу черепа.		
Л3	Морфо-функціональна характеристика кінцівок. Скелет кінцівок	ЛЗ 7	Поділ кінцівок та їх скелета на відділи і ланки. Будова кісток поясів кінцівок.		

		ЛЗ 8	Будова кісток стилоподію та зейгоподію. Кістки автоподію.		10. Визначити типи та форми молочних залоз Опанування методів препарування. Співбесіда з анатомічних препаратів. Виконання ІНДЗ
Л4	Артрологія	ЛЗ 9	З'єднання кісток осьового скелета.		
		ЛЗ 10	З'єднання кісток грудної кінцівки.		
		ЛЗ 11	З'єднання кісток тазової кінцівки.		
Л5	Загальна міологія.	ЛЗ 12	Фасції тулуба. М'язи плечового поясу.		
		ЛЗ 13	М'язи грудної клітки. М'язи живота.		
Л6	Спеціальна міологія	ЛЗ 14	М'язи хребта. Вентральні м'язи шиї. М'язи голови.		
		ЛЗ 15	М'язи кульшового і колінного суглобів		
		ЛЗ 16	М'язи заплеснового суглоба і суглобів пальців стопи.		
		ЛЗ 17	М'язи плечового і ліктьового суглобів.		
		ЛЗ 18	М'язи зап'ясткового суглоба і суглобів пальців кисті.		
Л7	Дерматологія. Залозисті похідні шкіри. Рогові похідні шкіри	ЛЗ 19	Шкіра. Залозисті похідні шкіри.		
		ЛЗ 20	Молочні залози.		
		ЛЗ 21	Шкіра. Рогові похідні шкіри.		
		ЛЗ 22	ІНДЗ з соматичної групи систем. Ділянки тіла, ланки кінцівок та суглоби, шкіра та її похідні		

1 курс 2 семестр
Модуль 2.
Вісцеральна група систем.

Л8	Загальна спланхнологія. Порожнини тіла. Серозні утвори в порожнинах тіла.	ЛЗ 23	Розтин трупа. Серозні утворення.	Самостійна робота	1. Препарування м'язів язика. 2. Препарування м'язів глотки.
----	---	-------	----------------------------------	-------------------	---

Л9	Характеристика апарата травлення.	ЛЗ 24	Апарат травлення. Органи ротової порожнини		<p>3. Визначити межі областей черевної порожнини і описати їх за схемою.</p> <p>4. Препарування зв'язок печінки</p> <p>5. Визначення зв'язок кишечника</p> <p>6. Препарування м'язів ануса</p> <p>7. Виготовити учбові анатомічні препарати нирок свійських тварин</p> <p>8. Виготовити учбові анатомічні препарати статевих органів свійських тварин</p> <p>Співбесіда з анатомічних препаратів</p> <p>Виконання та захист ІНДЗ</p>
		ЛЗ 25	Глотка: її взаємозв'язок з суміжними органами.		
		ЛЗ 26	Стравохід. Шлунок однокамерний		
		ЛЗ 27	Шлунок жуйних		
		ЛЗ 28	Органи середньої кишки		
		ЛЗ 29	Органи задньої кишки		
Л10	Апарат дихання	ЛЗ 30	Ніс, носова порожнина. Носоглотка, гортань.		
		ЛЗ 31	Трахея. Головні бронхи. Легені.		
Л11	Сечостатевий апарат самки.	ЛЗ 32	Апарат сечовиділення		
		ЛЗ 33	Статевий апарат самки		
Л12	Статевий апарат самця	ЛЗ 34	Статевий апарат самця		
		ЛЗ 35	Статевий апарат самця		
		ЛЗ 36	ІНДЗ. Характеристика відділів та ділянок черевної порожнини. Топографія внутрішніх органів.		

**Модуль 3.
Інтегральна група систем**

Л13	Загальна ангіологія. Кола кровообігу. Серце.	ЛЗ 37	Серце, осердя. Кола кровообігу.	Самостійна робота	<p>1. Сучасні методи ін'єкції судин собаки.</p> <p>2. Визначити джерела кровопостачання ділянок грудної стінки і органів грудної порожнини.</p> <p>3. Препарування судин шиї, грудної стінки і грудної порожнини.</p>
		ЛЗ 38	Дуга аорти. Грудна аорта. Підключична артерія.		
		ЛЗ 39	Черевна аорта.		
		ЛЗ 40	Кінцеві гілки черевної аорти. Внутрішня клубова артерія.		

		ЛЗ 41	Зовнішня клубова артерія.		<p>4. Визначити джерела кровопостачання органів черевної порожнини.</p> <p>5. Препарування судин черевної і тазової стінок та відповідних порожнин.</p> <p>6. Визначити джерела кровопостачання ланок грудної і тазової кінцівок.</p> <p>7. Препарування судин грудної і тазової кінцівок.</p> <p>8. Препарування судин органів голови.</p> <p>Співбесіда з анатомічних препаратів</p> <p>Виконання та захист ІНДЗ</p>
		ЛЗ 42	Пахвова артерія.		
		ЛЗ 43	Загальна сонна артерія		
Л14	Венозні магістралі організму	ЛЗ 44	Венозний басейн краніальної порожнистої вени.		
		ЛЗ 45	Венозний басейн каудальної порожнистої вени.		
Л15	Лімфатична система.	ЛЗ 46	Колекторні лімфатичні судини		
		ЛЗ 47	Лімфатичні вузли		
Л16	Органи гемоцитопоезу та імунного захисту	ЛЗ 48	Центральні органи кровотворення та імуногенезу. Органи кровотворення та імуногенезу у плода		
		ЛЗ 49	ІНДЗ. Кровопостачання, лімфовідтік органів соматичної і вісцеральної груп систем.		

2 курс 3 семестр

Л17	Система ендокринних залоз	ЛЗ 50	Центральні ендокринні залози		<p>1. Препарування ендокринних залоз шиї і черевної порожнини.</p> <p>2. Препарування нервів шиї, нервів плечового сплетіння.</p> <p>3. Препарування нервів поперекового і крижового сплетіння.</p> <p>4. Визначити топографію нервових вузлів, симпатичних нервів і сплетінь.</p> <p>5. Препарування елементів симпатичної нервової системи.</p>
		ЛЗ 51	Периферичні ендокринні залози		
Л18	Загальна неврологія. Спинний мозок. Спинномозкові нерви	ЛЗ 52	Загальна неврологія. Спинний мозок.		
		ЛЗ 53	Спинномозковий нерв. Шийні та грудні нерви.		
		ЛЗ 54	Нерви плечового сплетіння.		
		ЛЗ 55	Поперекові нерви. Поперекове сплетіння.		
Л19	Головний мозок	ЛЗ 56	Крижові та хвостові нерви. Крижове сплетіння.		

		ЛЗ 57	Головний мозок.		<p>6. Визначити топографію гілок блукаючого нерва і зон їх іннервації.</p> <p>7. Препарування блукаючого нерва.</p> <p>8. Визначити розташування рецепторів різних типів.</p> <p>9. Препарування м'язів ока та слізних залоз.</p> <p>Співбесіда з анатомічних препаратів</p> <p>Виконання та захист ІНДЗ</p>
Л20	Черепномозкові нерви	ЛЗ 58	Черепномозкові нерви.		
Л21	Характеристика автономної нервової системи.	ЛЗ 59	Симпатична частина автономної нервової системи.		
		ЛЗ 60	Симпатична іннервація органів соматичної групи систем		
		ЛЗ 61	Симпатична іннервація органів вісцеральної групи систем		
		ЛЗ 62	Парасимпатична автономна система. Головна частина.		
		ЛЗ 63	Парасимпатична іннервація органів голови		
		ЛЗ 64	Блукаючий нерв.		
		ЛЗ 65	Парасимпатична іннервація органів грудної і черевної порожнин		
		ЛЗ 66	Крижова частина парасимпатичної автономної системи.		
Л22	Естеziологія	ЛЗ 67	Нюховий, смаковий, шкірний, м'язово-суглобовий та вісцеральний аналізатори		
		ЛЗ 68	Зоровий аналізатор		
		ЛЗ 69	Рівноважний і слуховий аналізатори.		
		ЛЗ 70	ІНДЗ. Іннервація і кровопостачання органів соматичної групи систем.		

ЛЗ 71

ІНДЗ. Іннервація і кровопостачання органів
вісцеральної групи систем.**Модуль 4.****Анатомія свійської птиці, риби та бджоли**

ЛЗ 72

Чинники, що
зумовили особливості
будови організму
птиці, риб, бджіл

ЛЗ 72

Особливості будови скелету, м'язів та органів
шкірного покриву птиці.

ЛЗ 73

Особливості будови органів апаратів травлення,
дихання, сечостатевого у свійської птиці

ЛЗ 74

Особливості будови органів інтегральної групи у
птиці.

ЛЗ 75

Препарування органів вісцеральної і інтегральної
груп систем у птиці

ЛЗ 76

Особливості будови скелету, м'язів та органів
шкірного покриву риби.

ЛЗ 77

Особливості будови органів апаратів травлення,
дихання, сечостатевого у риб.

ЛЗ 78

Особливості будови органів інтегральної групи у
риб.

ЛЗ 79

Анатомія бджоли

1. Визначити особливості будови скелета,
м'язів та органів загального покриву птиці.
2. Визначити особливості будови вісцеральної
та інтегральної груп систем органів птиці.
3. Виготовлення учбових препаратів з
нутрощів птиці.
4. Відпрепарувати скелет риби.
5. Виготовити учбовий анатомічний препарат
з м'язів риби.
6. Виготовити учбові препарати з нутрощів
риби
7. Підготувати презентацію з розведення і
утримання бджіл

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

<p>Основна література</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анатомія свійських тварин / С. К. Рудик, Ю.О. Павловський, Б.В. Криштофорова та ін.. К.: Аграрна освіта, 2001. – 575 с. 2. Анатомія риб / Мельник О.П., Костюк В.В., Шевченко П.Г., Під ред. О. П. Мельника – К.: Центр учбової літератури, 2008 – 624 с 	<p>Методичне забезпечення</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соматична група систем свійських тварин / Навчальний посібник для студентів факультету ветеринарної медицини за спеціальностями 211- Ветеринарна медицина, 212–Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза. Видання доп., перероблене. Горбатенко В. П., Бондаренко О. Є., Мірошнікова О.С. //- Харків: РВВ ХДЗВА, 2019. – 245 с 2. Нутрощі свійських тварин: Навчальний посібник для студентів факультету ветеринарної медицини за спеціальностями 211-Ветеринарна медицина, 212–Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза. / В. П. Горбатенко, О. Є. Бондаренко, О. С. Мірошнікова – Харків: РВВ ХДЗВА, 2020 – 220 с 3. Судинна система. Ендокринні залози свійських тварин. Навчальний посібник для студентів факультету ветеринарної медицини за спеціальностями 211: Ветеринарна медицина /Горбатенко В. П., Бондаренко О. Є., Мірошнікова О.С. – Харків: РВВ ХДЗВА, 2020. – 164 с. 4. Нервова система. Аналізатори свійських тварин: Навчальний посібник для студентів факультету ветеринарної медицини за спеціальностями 211- Ветеринарна медицина, 212–Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза / В.П. Горбатенко, В.І. Симоненко, О.Є. Бондаренко, О.С. Мірошнікова. – Харків: РВВ ХДЗВА, 2020 – 173 с. 5. Куц М.М., Мірошнікова О.С., Фесенко І.А., Бирка О.В. Анатомія свійської птиці: Навчальний посібник для студентів факультету ветеринарної медицини за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина. Вид. 2-е, випр. і доп. Харків: РВВ ДБТУ. 2023. 140 с. (Україна). 6. Куц М.М., Мірошнікова О.С., Фесенко І.А., Бирка О.В. Анатомія – еквівалент живому. Методичний посібник з топографічної анатомії для проведення навчальної практики студентів 1 курсу факультету ветеринарної медицини. Харків. ДБТУ. 2023. 44 с. (Україна). 7. ІНДЗ з анатомії свійських тварин. Методичний посібник до виконання навчально-дослідницької роботи студентів. Галузь знань 21: Ветеринарна медицина. Спеціальність 211-Ветеринарна медицина / Мірошнікова О.С., Фесенко І.А. // Державний біотехнологічний університет. Харків: РВВ ДБТУ, 2022. – 52 с. 8. Міжнародна ветеринарна анатомічна номенклатура. Латинською, українською і англійською мовами / [В. Т. Хомич, В. С. Левчук, Л. П. Горальський, Ю. С. Ших, І. Г. Калиновська]. – Київ, 2005. – 388 с. 9. Rabbit Anatomy: A Brief Photographic Atlas and Dissection Guide, Part 1: Muscular System // Mukhopadhyay, Soma, Ruggiero Wagner Lisa. Augusta University, 2020. http://hdl.handle.net/10675.2/622930
---------------------------	--	-------------------------------	---

10. Rabbit Anatomy: A Brief Photographic Atlas and Dissection Guide, Part 2: Cardiovascular System // Mukhopadhyay, Soma, Ruggiero Wagner Lisa. Augusta University, 2023 <https://scholarlycommons.augusta.edu/items/1a0e2708-3848-463c-90b4-0fafdcb52f80>

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. <https://vetbooks.ir/veterinary-anatomy-of-domestic-animals-textbook-and-colour-atlas-7th-edition/>
2. <https://www.vet-ebooks.com/anatomy-of-domestic-animals-systemic-and-regional-approach-5th-edition/>
3. <https://www.vet-ebooks.com/atlas-of-animal-anatomy-and-histology/>
4. <https://norecopa-no.translate.goog/norina/rabbit-anatomy-3d-model? x tr sl=en& x tr tl=uk& x tr hl=uk& x tr pto=sc>
5. <https://www.vet-ebooks.com/avian-anatomy-textbook-and-colour-atlas-pdf/>
6. <https://vetbooks.ir/anatomical-atlas-of-domestic-birds/>
7. Електронний курс дисципліни «Анатомія свійських тварин» для студентів зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина», на базі повної середньої загальної освіти
<http://moodle.btu.kharkiv.ua/course/view.php?id=1671>
<http://moodle.btu.kharkiv.ua/course/view.php?id=1672>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50 % від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 60	відповіді на тестові питання
		до 20	результат засвоєння будови гістологічних препаратів
		до 10	усні відповіді на лабораторних заняттях
		до 10	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Усі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.